

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai
siunčiama tik el. paštu lrvkanceliarija@lrv.lt, ministerija@sam.lt

2026-06-12

DĖL PRIKLAUSOMYBIŲ PREVENCIJOS, GYDYMO IR ŽALOS MAŽINIMO POLITIKOS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – **Vyriausybė**) 2026 m. birželio 11 d. pasitarime (Vyriausybės 2026 m. birželio 11 d. pasitarimo protokolai Nr. 24) nusprendė pritarti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (toliau – **Departamentas**) reorganizavimui ir pavedė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – **SAM**) iki 2026 m. rugpjūčio 1 d. parengti ir pateikti Vyriausybei su Departamento reorganizavimu susijusių įstatymų pakeitimo projektus.

Minėtu Vyriausybės sprendimu iš esmės siekiama efektyvinti ir sirpinti priklausomybių prevencijos, gydymo ir žalos mažinimo politiką.

Esama lošimų ir loterijų priklausomybių prevencijos situacija ir problemos identifikavimas

Šiuo metu Lietuvoje egzistuoja ydinga ir fragmentuota lošimų ir loterijų priklausomybių prevencijos politika.

Lošimų bei loterijų priklausomybių prevencijos gaires ir kontrolę iš esmės formuoja Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – **Lošimų priežiūros tarnyba**), kuri nepriklauso visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų sistemai ir nėra jai pavaldi.

Moksliniais tyrimais yra neginčijamai įrodyta, kad cheminės (narkotikai, tabakas, alkoholis) ir elgesio (lošimai, loterijos) priklausomybės yra glaudžiai persipynusios. Gydančios tik vieną izoliuotą priklausomybės formą, tačiau ignoruojant kitas, išlieka kritiškai didelė atkryčio rizika. Praktikoje pasiteisina tik kompleksinis gydymas, orientuotas į bendro elgesio modelio keitimą ir impulsų valdymą.

Minėtas sisteminio požiūrio trūkumas jau buvo oficialiai konstatuotas ir Lietuvos Respublikos Seimo Priklausomybių prevencijos komisijos 2026 m. gegužės 13 d. posėdyje.

Departamento ir Lošimų priežiūros tarnybos veiklos tikslai iš esmės sutampa — skiriasi tik specifinis kontrolės objektas. Palikus lošimų ir loterijų priklausomybių prevencijos klausimus tik Lošimų priežiūros tarnybos sferoje, bendra valstybės priklausomybių prevencijos ir žalos mažinimo politika išliks neefektyvi, o visuomenės sveikatos priemonės nebus nuosekliai koordinuojamos.

Siūlomas sprendimas ir sinergijos nauda

Nacionalinė lošimų ir žaidimų verslo asociacija prašo į šiuo metu SAM vykdomą Departamento pertvarkos procesą įtraukti ir Lošimų priežiūros tarnybos (priklausomybių prevencijos bei metodinio vadovavimo funkcijų) pertvarkos klausimą, jas apjungiant po viena visuomenės sveikatos horizontalia valdysena.

Suintegravus abiejų institucijų pertvarką, Valstybė pasiektų šių esminių teigiamų rezultatų:

1. Analitinių pajėgumų konsolidavimas: būtų sukurtas analitinis kompetencijų centras, kuris leistų vienoje rankose valdyti visus sveikatos duomenis bei taikyti holistinį, įrodymais grįstą požiūrį į rizikos veiksnių valdymą.
2. Skaidri ir europietiška valdysena: būtų sukurta aiški vertikalė tarp politikos formavimo, metodinio vadovavimo bei kontrolės, kas užtikrintų greitą reakciją į naujas grėsmes pagal pažangiausią ES šalių praktiką.

3. Veiklos efektyvumas: eliminavus funkcijų išskaidymą ir perteklinį planų derinimą tarp skirtingų ministerijų, priklausomybių prevencijos institucijos galėtų fokusuotis į tiesioginę ekspertinę bei pagalbą orientuotą paskirtį.
4. Ekonominė nauda valstybei: konsolidavus bendrąsias administracines funkcijas (IT, vadovaujantį personalą, buhalteriją ir kt.), valstybės kaštai šiems procesams bus sumažinti 20-30 procentų. Sutaupytos lėšos galėtų būti tikslingai nukreiptos visuomenės sveikatos specialistų darbo užmokesčiui didinti bei realioms prevencijos programoms finansuoti.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, prašome SAM, rengiant įstatymų pakeitimo projektus iki š. m. rugpjūčio 1 d., numatyti teisinį mechanizmą, leidžiantį konsoliduoti medžiagų ir elgesio priklausomybių prevencijos funkcijas vienoje institucijoje, o Vyriausybę – šiam žingsniui pritarti artimiausiuose pasitarimuose.

Esame pasiruošę deleguoti asociacijos ekspertus į SAM ar Vyriausybės kanceliarijos formuojamas darbo grupes šiam klausimui spręsti.

*Pagarbiai,
Nacionalinės lošimų ir žaidimų verslo asociacijos prezidentas
Liutauras Ulevičius*